

12.4.2017

YM3/063/2017

Jakelun mukaan

Viite
Hänvisning

Asia ÖLJYSUOJARAHASTON VUODEN 2016 TILINPÄÄTÖKSEN VAHVISTAMINEN JA
Ärende YMPÄRISTÖMINISTERIÖN TILINPÄÄTÖSKANNANOTTO

Ympäristöministeriö vahvistaa, asian oltua valtioneuvoston raha-asiainvaliokunnan valmistelevalle käsittelyssä, öljysuojarahastosta annetun lain (1406/2004) 23 §:n 2 momentin nojalla öljysuojarahaston vuoden 2016 tilinpäätöksen.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen (1243/1992) 66 i §:ssä tarkoitettuna tilinpäätöskannanottona ympäristöministeriö lausuu seuraavasti:

- 1) arvio tuloksellisuudesta ja sen kehityksestä sekä asetettujen tulostavoitteiden toteutumisesta

Ympäristöministeriö seuraa öljysuojarahaston tuloksellisuutta ja sen kehittymistä. Tuloksellisuutta kuvaavat tunnusluvut osoittavat toiminnan asianmukaisuuden.

Ympäristöministeriö ei tee öljysuojarahaston kanssa tulossopimusta, mutta asettaa tilinpäätöskannanotoissaan sille tavoitteita. Vahvistaessaan öljysuojarahaston tilinpäätöksen vuodelta 2015 ympäristöministeriö katsoi, että öljysuojarahaston tulisi kehittää tehtävänjakoa aluehallinnon viranomaisten kanssa ja parantaa näille ja pelastuslaitoksille suunnattua ohjeistusta. Lisäksi rahaston toiminnan kehittämisessä tulisi edelleen kiinnittää huomiota strategisen suunnittelun vahvistamiseen ja Valtiontalouden tarkastusviraston vuonna 2014 valmistuneen Suomenlahden alusöljyvahinkojen hallintaa ja vastuita käsittelevän tuloksellisuustarkastuskertomuksen rahaston toimintaa koskeviin havaintoihin ja suosituksiin. Edellisten vuosien tapaan ministeriö asetti korvaushakemusten osalta tavoitteen korvaushakemusten käsittelystä keskimäärin seitsemässä, ja puolessa tapauksista neljässä kuukaudessa. Vahvistaessaan öljysuojarahaston tilinpäätöksen vuodelta 2015 ympäristöministeriö katsoi, että rahaston hallitus oli toiminnassaan riittävästi ottanut huomioon ministeriön edellisen tilinpäätöskannanoton.

Öljysuojarahaston toiminnan tuloksellisuus vuonna 2016 parani hakemusten käsittelyajalla tarkasteltuna edellisestä vuodesta. Annetuista päätöksistä 80,4 prosenttia tehtiin neljässä kuukaudessa ja yhteensä 95,6 prosenttia vuoden kuluessa hakemuksen saapumisesta. Keskimääräinen käsittelyaika 4,5 kuukautta oli lähes sama kuin edellisenä vuonna, mutta hakemukset eivät enää jakaudu selvästi kahteen ryhmään, nopeasti ja hitaasti eteneviin. Yli 80 %:a hakemuksista pystytään ratkaisemaan saapumisvuoden aikana. Rahaston ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten välisen työjaon kehittämisessä ei kuitenkaan muun muassa valtion aluehallinnon valmisteilla olevien muutosten ja maakuntaudistuksen vuoksi ole edetty toivotusti. Vuoden 2017 puolella öljysuojarahaston on tarkoitus julkaista opas korvaushakemusten laatimisesta.

Valtiontalouden tarkastusvirasto kiinnitti tuloksellisuustarkastuskertomuksessaan 7.3.2014 huomiota siihen, että öljysuojarahastolla ei ole varsinaista rahoitusstrategiaa vaan päätöksiä tehdään ta-pauskohtaisesti. Käsitellessään öljysuojarahaston talouden suunnitelman vuosille 2017-2021 öljysuojarahaston hallitus hyväksyi myös rahoitusstrategian vastaavalle ajalle. Strategiassa korostetaan öljyvahinkojen torjuntasuunnitelman mukaisten hankintojen korvaamista ennen harkinnanvapa-raisesti korvattavia hankintoja ja toisaalta viranomaisten torjuntakustannusten ja öljyvahingosta kärsimään joutuneiden korvausten etusijaa muihin rahastosta maksettaviin korvauksiin nähden. Öljyn pilaaman maa-alueen ja pohjaveden kunnostamiseen tarkoitettut varat ohjataan ensi sijassa riskikohteisiin ja suunnitelmallisiin kunnostushankkeisiin, joista on selvää ympäristönsuojelullista hyötyä.

Öljysuojamaksun määräaikainen (2010-2015) korotus ja eräiden öljyntorjuntavalmiuteen kuuluvien hankkeiden viivästyminen ovat yhdessä kasvattaneet öljysuojarahaston oman pääoman 43,2 milj. euroon. Rahaston pääomarajoja on korotettu määräaikaisesti 50 milj. euroon vuoden 2019 loppuun saakka.

Ympäristöministeriö katsoo, että öljysuojarahaston hallitus on toiminnassaan riittävästi ottanut huomioon vuoden 2015 tilinpäätöksen vahvistamiseen liittyvän kannanoton.

- 2) ovatko käytetyt tuloksellisuuden raportoinnin perusteet ohjauksen ja tulosvastuun kannalta asianmukaisia sekä ministeriön kanta kehittämistarpeista;

Öljysuojarahaston toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat oikeita, riittäviä ja selkeitä. Öljysuojarahaston tuloksellisuuden seuranta on järjestetty luotettavalla tavalla. Tuloksellisuustiedot on tuotettu rahaston kirjanpidosta ja avustuspäätösten seurantajärjestelmästä täydennettynä htv-tiedoilla. Ympäristöministeriö katsoo, että erilliselle tuloksellisuuden laskentatoimen järjestämiselle ei ole tarvetta rahaston koko ja hallinto huomioon ottaen. Seurantatiedot ovat riittäviä rahaston ohjaamiseen ja kehittämiseen.

- 3) mihin toimenpiteisiin rahastossa on tarpeen ryhtyä tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi;

Ympäristöministeriö esittää tilinpäätöskannanottonaan, että työnjaon kehittäminen öljysuojarahaston ja uuden valtion aluehallintoviraston (ns. Luova) välillä on tärkeätä ja uusien toimintatapojen mahdollisuuksien selvittämisessä tulisi edetä hallinnon muutosten varmistuttua. Aluehallinto- ja maakuntauudistus merkitsevät isoja muutoksia nykyisten elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten tehtäviin ja käsitys muutosten yksityiskohdista on nyt vähitellen selviämässä. Öljysuojarahaston tulee myös selvittää, mitä vaikutuksia pelastustoimen muuttumisella maakunnalliseksi on öljyvahinkojen torjuntaan ja miten muutokseen tulisi varautua rahastossa ja pelastustoimessa. Lisäksi ympäristöministeriö asettaa rahastolle tulostavoitteeksi korvaushakemusten käsittelyn keskimäärin kuudessa, ja puolessa tapauksista neljässä kuukaudessa.

- 4) mihin toimenpiteisiin ministeriö ryhtyy tilinpäätöksen johdosta ja tuloksellisuuden parantamiseksi

Öljysuojarahaston hallitus on kiinnittänyt ympäristöministeriön huomiota rahaston korkeaan oman pääoman määrään ja siihen, että määräaikainen pääomarajan korotus päättyy 31.12.2019. Nykyisellä menokehityksellä rahaston pääoma ei määräaikaan mennessä laske ns. normaalitasoon eli 10 milj. euroon. Ympäristöministeriö harkitsee, edellyttääkö rahaston kassatilanne mahdollisesti lainsäädännöllisiä tai muita toimenpiteitä.

Aluehallinnon uudistuksessa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset lakkautetaan ja niiden öljyntorjuntatehtävät, mukaan lukien lausunnonantotehtävä rahastolle, on organisoitava uudella taval-

la. Uuden lupa- ja valvontaviraston ympäristöyksikköä ohjaavana Ympäristöministeriö tukee öljysuojarahastoa sen kehittäessä työnjakoa uuden viraston kanssa ja varmistaa rahaston toimintakyvyn pitämällä huolta sen henkilöstövoimavaroista.

Liikenne- ja viestintäministeri

Anne Berner

Hallitusneuvos

Oili Rahnasto

LIITTEET

Öljysuojarahaston toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat vuodelta 2016
Öljysuojarahaston tilintarkastuskertomus vuodelta 2016

JAKELU

Valtiovarainministeriö
Valtiontilintarkastajat
Valtiontalouden tarkastusvirasto
Valtiokonttori
Öljysuojarahaston hallitus

TIEDOKSI

Sisäasiainministeriö, pelastusosasto
Suomen ympäristökeskus
Öljyalan Keskusliitto
YM:n sisäinen tarkastus ja taloushallinto

